

Motion till riksdagen

1989/90:Sk111

av Inger Schörling m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:111 Reformerad
mervärdeskatt m.m.

Inledning

Miljöpartiet de grönas övergripande politiska syn på skattepolitiken och skattereformen redovisas i motion 1989/90:Sk74 med anledning av propositionen om reformerad inkomst- och förmögenhetsbeskattning.

I denna motion behandlas propositionen om reformerad mervärdeskatt m.m. med undantag av avsnitten 3.1–3.8 i propositionen som behandlar punktskatter på energi och miljöskatter. Miljöpartiets synpunkter på dessa avsnitt behandlas i en separat motion. 1989/90:Sk110.

Avsnittsnumreringen i det följande hänvisar till motsvarande avsnitt i propositionen där så är möjligt.

2.2.1 Fastighetsområdet

Uttagsbeskattning

För att klara egenregiproblemet införs uttagsbeskattning på byggnads- och anläggningsarbeten i egen regi samt på lokalstädning, fönsterputsning, renhållning och annan fastighetsskötsel. Däremot föreslås inte nu någon uttagsbeskattning på administrativa och kamerala tjänster.

Miljöpartiet de gröna anser att det är viktigt att mervärdebeskattningen inom fastighetsområdet så långt möjligt blir konkurrensneutral och att inte småskalig fastighetsförvaltning av den typ som förekommer t ex inom många bostadsrättsföreningar med en stor andel inköpta tjänster missgynnas. Målet måste därför vara att införa uttagsbeskattning även på administrativa och kamerala tjänster samt att om möjligt ytterligare sänka beloppsgränsen för uttagsbeskattningen. Ett tänkbart alternativ skulle möjligen kunna vara att göra upplåtelse av fastighet skattepliktig till den del den avser fastighetens driftskostnader. Ingående moms på dessa skulle då bli avlyftbar.

Riksdagen bör hos regeringen hemställa om förslag till hur skatten skall kunna göras mer konkurrensneutral enligt ovan.

Personbefordran

Miljöpartiet de gröna säger nej till att för närvarande momsbelägga den spårburna trafiken. Beskattningen inom persontransportområdet är nu inte neutral och blir det inte heller med regeringens förslag till skattereform. Av miljöskäl finns det särskild anledning att prioritera resande med kollektiva spårburna trafikmedel.

En viktig förutsättning för en neutral beskattning på persontransportområdet är att alla trafikslag betalar fullt ut för de s.k. externa effekter de orsakar. Flera utredningar har visat att så inte är fallet. Väg- och flygtrafiken betalar inte för sina verkliga miljökostnader. Vägtrafiken betalar inte heller för sina verkliga olyckskostnader.

Regeringens förslag till miljöavgifter, m.m. på trafikområdet är otillräckliga och innebär inte ett tillräckligt incitament för att uppnå den omställning av persontransporterna som är nödvändig av miljöskäl. Att då införa moms på persontransporter på järnväg och spårburen lokaltrafik skulle motverka en sådan nödvändig omställning och göra biltrafik mer konkurrenskraftig.

Under de närmaste åren behövs kraftfulla åtgärder för att ställa om trafiksystemet i miljövänlig riktning, bl.a. en satsning på utbyggnad av järnvägar och lokal miljövänlig kollektivtrafik. Det är då också viktigt att dessa trafikmedel utnyttjas så mycket som möjligt i stället för miljöstörande bil- och flygtransporter.

Kostnadsstrukturen inom i första hand järnvägen är sådan att marginalkostnaden för en ytterligare passagerare i ett tåg eller kostnaden för att tillsätta ytterligare vagnar på tågen ofta är väsentligt lägre än de biljettpriser som tas ut av de resande för att täcka järnvägsföretagets genomsnittskostnader. I dessa fall innebär det en samhällsekonomisk välfärdsförlust om passagerare av privatekonomiska skäl tar bilen i stället för tåget.

Många ekonomer förespråkar att detta problem skall lösas med en mer konsekvent marginalkostnadsprissättning på järnvägen. Ett problem är dock att det med en sådan prissättning blir svårt att täcka trafikföretagets självkostnader varför det behövs statliga subventioner för att täcka dessa. Ett praktiskt sätt att genomföra en sådan subventionering, som är klart samhällsekonomiskt lönsam, kan vara att de berörda trafikföretagen slipper att betala mervärdeskatt. Företag som har blandad trafik av tåg och buss bör få befrielse från moms för den del av biljettintäkterna som schablonmässigt kan anses hänförliga till spårburen trafik. Här kan t.ex. antalet producerade personkilometer i olika trafikslag användas som fördelningsnyckel.

En momsbefrielse för spårburen trafik enligt ovan får ses som en provisorisk lösning i nuvarande läge. Målet måste givetvis vara att varje trafikslag fullt ut betalar sina samhällsekonomiska kostnader, genom miljöskatter, råvaruskatter på energi, etc. Likaså måste ett nytt system för prissättning av järnvägstrafik som tar hänsyn till de samhällsekonomiska marginalkostnaderna utarbetas. När detta har skett bör också den spårburna trafiken bli momsredovisningsskyldig.

2.2.4 Kultur och nöjen

Miljöpartiet de gröna föreslår att även cirkusföreställningar skall undantas från skatteplikt. Cirkus är en etablerad kulturform som i likhet med t.ex. teater och mycken annan kulturverksamhet arbetar med små ekonomiska marginaler.

2.2.5 Finansiella tjänster och försäkringstjänster

Miljöpartiet de gröna anser att även finansiella tjänster och försäkringstjänster skall vara skattepliktiga. Detta är särskilt angeläget sedan den s.k. valp-skatten tagits bort och omsättningsskatten på aktier sänkts. Regeringen bör snarast lämna förslag till riksdagen om mervärdesskatt på finansiella tjänster.

2.2.6 Personliga tjänster m.m.

Sjukvård och tandvård

Miljöpartiet de gröna delar propositionens syn att sjukvård och tandvård skall undantas från skatteplikt. I motsats till propositionen menar vi dock att undantaget skall utsträckas till att även gälla alternativmedicinsk behandling. Regeringen bör uppdraga åt kommittén för alternativmedicin att definiera vilka tjänster som skall inrymmas inom detta undantag.

Slopad moms på basmat

Slopad moms på basmaten är en viktig del av jordbrukspolitiken. Miljöpartiet de gröna vill att jordbruket skall avkemikaliserats, och det betyder att vi på sikt skall slippa konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Konstgödselanvändningen leder till omfattande kväveläckage, som kväver sjöar och vattendrag. Kalkningsunderskottet är för närvarande mycket stort.

De kemiska bekämpningsmedlen sprids i ekosystemen. De återfinns i de flesta syd- och mellansvenska vattendrag och hamnar till slut i grundvattnet och dricksvattentäkterna. En omläggning till ett avkemikaliserat jordbruk kommer att sänka produktionen under en övergångsperiod. En slopad moms på basmaten kommer att ge odlarna ett utrymme att kompensera sig prismässigt för de ökade kostnaderna under omläggningstiden.

Ett borttagande av momsen skulle också underlätta omställningen genom att hålla nere matkostnaderna för konsumenterna.

Borttagandet av momsen på basmaten föreslås finansieras genom att momsen på övriga varor och tjänster höjs med motsvarande belopp. En momshöjning i storleksordningen 2–3 % vore erforderlig. En sådan differentiering av momsen är vanlig i andra länder i Europa och skulle också få positiva fördelningspolitiska effekter.

Den basmat som för närvarande bör omfattas av den slopade momsen är:

- Mjolkprodukter, smör, grädde och ost
- Kött av nöt, får, get och vilt samt i förekommande fall häst
- Fisk
- Säd och sädesprodukter som gryn, mjöl, flingor, matbröd, knäckebröd och skorpor

- Potatis och rotfrukter samt grönsaker
- Frukt och bär, svamp och konserver av dessa samt honung.

Mot. 1989/90
Sk111

3.9–3.12 Särskild varuskatt, skatt på laskedrycker, video och kassetter

Regeringen föreslår att dessa särskilda skatter skall slopas. Den föreslår dock, sannolikt av statsfinansiella skäl, att slopandet skall ske först vid årsskiftet 1992-93. Skatterna på dessa umbärliga varor ger en statsfinansiell inkomst på ca 1,4 miljarder kronor årligen.

Miljöpartiet de gröna anser att det är fel att nu fatta beslut om ett avskaffande av dessa punktskatter. Behovet av fortsatt finanspolitisk åtstramning även efter 1992-93 kan inte helt bedömas nu, och det vore då olyckligt att nu binda upp sig för ett slopande av skatterna.

Reklam

Miljöpartiet de gröna kräver att skatten på reklam höjs kraftigt. Den kommersiella reklamen och särskilt den del som är livsstilsbildande innebär ett direkt sabotage mot de ansträngningar som nu är absolut nödvändiga att propagera för en mindre resursslösande och miljöförstörande livsstil. Det är djupt omoraliskt att ständigt predika att lyckan består i en allt högre materiell överflödskonsumtion samtidigt som en stor del av världens befolkning svälter. Därtill kommer att reklamen i sig innebär ett otroligt resursslöseri. Enligt uppgift spenderas storleksordningen 30 miljarder kronor årligen på reklam samtidigt som vårdkrisen förvärras. Bara direktreklamen drar energiresurser motsvarande ett halvt kärnkraftverk.

Miljöpartiet de gröna kräver därför att reklamskatten i första hand fördubblas. Intäkten av detta har uppskattats till ca 0,7 miljarder kronor/år efter en antagen minskning av reklamvolymen med 10 %. Reklamskatten måste sedan fortsätta att höjas ytterligare tills målet om en mycket kraftig neddragning av reklamvolymen uppnås.

Reklamskatt bör inte utgå på sådan produktinformation i form av kataloger och rubricerade annonser i särskilda annonsavdelningar i pressen som potentiella kunder själva söker upp för att få information inför ett köpbeslut. I en särskild motion till årets riksdag har miljöpartiet de gröna närmare utvecklat hur åtskillnaden mellan produktinformation och reklam bör göras.

Förpackningsskatt

Den rika floran av förpackningar är en del av det omfattande slöseriet i den svenska ekonomin. Om riktiga råvaruskatter på det material och den energi som ingår i förpackningarna funnes skulle en sparsamhet med förpackningar automatiskt gynnas. I avvaktan på att sådana skatter införts fullt ut bör särskilda skatter kunna utgå på de mest råvaru- och energikrävande förpackningarna.

En förpackningsskatt kan ha en dämpande verkan på viljan att köpa varor speciellt i engångsförpackningar. Regeringen bör återkomma med förslag om hur en förpackningsskatt skulle kunna utformas.

Konsumtionen av alkohol och tobak orsakar samhället stora merkostnader både i sjukvården och den sociala omsorgen. Miljöpartiet de gröna vill därför höja skatterna på sprit och tobak med 40 % och skatterna på vin och öl med 20 %.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en förstärkt neutral uttagsbeskattning på fastighetsområdet, bl.a. avseende administrativa och kamerala tjänster.

2. att riksdagen beslutar att personbefordran på spårburna trafikmedel undantas från mervärdeskatt enligt vad som anförts i motionen.

3. att riksdagen beslutar att cirkusföreställningar undantas från mervärdeskatt.

4. att riksdagen hos regeringen begär förslag om mervärdeskatt på finansiella tjänster och försäkringstjänster.

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skattebefrielse för alternativmedicinsk behandling.

6. att riksdagen beslutar att mervärdeskatten på basmat slopas och skatten på övriga varor och tjänster höjs i enlighet med vad som anförts i motionen.

7. att riksdagen avslår förslaget att slopa nuvarande punktskatter på kemisk-tekniska artiklar, choklad och konfektyrer, läskedrycker och bordsvatten, videobandspelare och kassetter.

8. att riksdagen beslutar att fördubbla den nuvarande skatten på reklam.

9. att riksdagen hos regeringen begär förslag till införande av en förpackningsskatt i enlighet med vad som anförts i motionen.

10. att riksdagen beslutar att skatten på sprit och tobak höjs med 40 % och på vin och öl med 20 %.

Stockholm den 2 maj 1990

Inger Schörling (mp)

Gösta Lyngå (mp)

Krister Skånberg (mp)

Carl Frick (mp)

Clues Roxbergh (mp)

Anita Stenberg (mp)

Marianne Samuelsson (mp)